

**Institutul de Lingvistică
al Academiei Române
„Iorgu Iordan – Al. Rosetti”
București**

**OLIMPIADA DE LINGVISTICĂ
faza județeană
27.01.2018
clasele a VII-a și a VIII-a**

Rezolvare și barem

SUBIECTUL 1: UDIHE

REZOLVARE:

1. zueze – zuezé
su:lei – sú:lei
k'ololo – k'ólolo
tokowoni – tokowóni
sakindezemu – sakindezému
bisini: – bisiní:
ambatigi – ambátigi
s'olo:ni – s'oló:ni

2. Reguli:

1. În mod obișnuit, accentul în udihe este pe ultima silabă:

Exemple: e-men-dé, ma-ma-sa-lá, u-ta-wá

2. Dacă în cuvânt este o vocală lungă, atunci accentul cade pe vocala lungă:

Exemple: á:n-ta-zi-ga, s'a-i-dá:-ni, se-u-ti-ge-ní:

3. Dacă în cuvânt sunt două vocale lungi, atunci accentul cade pe vocala lungă cea mai apropiată de finalul cuvântului:

Exemple: su:-sí:-ni

4. Dacă în cuvânt este o vocală pronunțată glotal, atunci accentul cade pe acea vocală:

Exemple: b'á-ta-wa

5. Dacă în cuvânt sunt o vocală lungă și o vocală pronunțată glotal, atunci accentul cade pe vocala cea mai apropiată de finalul cuvântului:

Exemple: s'o-ló:-ni

6. Accentul nu apare niciodată pe vocalele *i* și *u*. Dacă în cuvânt apar aceste două vocale, accentul cade pe următoarea vocală, de la dreapta la stânga:

Exemple: a-zi-gá-ni, bom-bó-li-gi, dé-gu-mu, a-zi-gá-ni, te-ge-wé-u

BAREM:

1. Se acordă câte două puncte pentru fiecare cuvânt accentuat corect (2 p. x 8 = 16 p.)

2. Cele 14 puncte se acordă astfel:

– câte 2 puncte pentru identificarea celor 6 reguli de accentuare.

– 2 puncte pentru redactare: organizare, claritate, corectitudinea exprimării.

Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice.

Orice altă explicație diferită de cea propusă în rezolvare este acceptată doar dacă se ajunge la același rezultat (accentuarea corectă a cuvintelor).

SUBIECTUL 2: LEZGIAN**REZOLVARE****1. Corespondențele:**

q'wedqanni c'ik'üd	59
qanni q'ud	24
pudqanni wad	65
q'udqanni rugud	86
qad	20
qanni c'imüžüd	38
q'udqanni c'ipud	93
q'wed wisni c'ud	210
pud wisni qanni irid	327
q'wedqanni q'wed	42

2.

44 = **q'wedqanni q'ud**

77 = **pudqanni c'irid**

30 = **qanni c'ud**

564 = **wad wisni pudqanni q'ud**

925 = **k'üd wisni qanni wad**

874 = **müžüd wisni pudqanni c'iq'ud**

3.**A. Stabilirea corespondențelor – metodă:**

PASUL 1:

- se grupează următoarele structuri:

qad	20
qanni q'ud	24
q'wedqanni q'wed	42

De aici, se poate deduce că baza numerică este 20: **qad** = 20, **qanni q'ud** = 20 + 4; **q'wedqanni q'wed** = (2 x 20) + 2;

PASUL 2:

- Se descompun și celelalte numere astfel:

38 = 20 + 18	qanni c'imüžüd
59 = (2 x 20) + 19	q'udqanni c'ipud
65 = (3 x 20) + 5	pudqanni wad

$86 = (4 \times 20) + 6$	q'udqanni rugud
$93 = (4 \times 20) + 13$	q'wedqanni c'ik'üd

PASUL 3:

- se grupează numerele mari astfel:

pud **wis**ni qanni irid 327
q'wed **wis**ni c'ud 210

Se observă că doar în aceste numere apare segmentul *wis-* → *wis-* = 100;

B. Sistemul numeric în lezgian – observații importante:

a. În lezgian, există numere autonome de la 1 până la 10. Din exemple, se pot deduce următoarele numere simple:

2 = *q'wed*, 3 = *pud*, 4 = *q'ud*, 5 = *wad*, 6 = *rugud*, 7 = *irid*, 8 = *müžüd*, 9 = *k'üd*, 10 = *c'ud*

b. Numerele de la 11 la 19 se formează astfel: $10 + 1 = 11$, $10 + 2 = 12$ etc. Din exemple, se pot deduce următoarele numere: $13 = c'ipud$, $18 = c'imüžüd$, $19 = c'ik'üd$. Numerele astfel formate conțin: *c'i-* (o altă formă pentru 10) și numărul propriu-zis: *pud*, *müžüd*, *k'üd* etc.

c. Numerele de la 20 până la 100 se formează prin multiplicarea lui 20, prin antepunerea și alipirea numerelor de la 1 la 9:

20 qad
40 **q'wed**qad (= 2 x 20)
60 **pud**qad (= 3 x 20)
80 **q'ud**qad (= 4 x 20)

d. Atunci când *qad* este urmat de *-ni*, elementul de coordonare („și” sau „+”), apare următoare transformare : *qad* +*-ni* = *-qanni*. Celelalte numere se formează prin coordonare, cu elementul *-ni*:

38 = qanni c'imüžüd (= 20 + 18)
42 = q'wedqanni q'wed (= 2 x 20 + 2)
65 = pudqanni wad (= 3 x 20 + 5) etc.

e. Numerele mai mari se formează prin multiplicarea lui 100, prin alăturare, fără o marcă specifică, astfel:

q'wed wis = 2 x 100 = 200
pud wis = 3 x 100 = 300

Exemplu:

879 = **müžüd**(8) x **wis**(100)-**ni**(și) **pudqan**(60=3x20)-**ni**(și) **c'ik'üd**(19)

BAREM:

1. Se acordă câte un punct pentru fiecare corespondență corectă (1 p. x 10 = 10 p.).
2. Se acordă câte două puncte pentru fiecare număr scris corect în lezgian (2 p. x 6 = 12 p.).
3. Cele 8 puncte se acordă astfel:
– 1 punct pentru identificarea modului de formare a numerelor de la 11 la 19;

- 1 punct pentru identificarea modului de formare a numerelor de la 20 la 100;
 - 1 punct pentru identificarea elementului de coordonare care se atașează: *-ni*;
 - 1 punct pentru observația privind transformarea: *qad + -ni = -qanni*;
 - 1 punct pentru identificarea cuvântului pentru numărul 100: *wis*;
 - 1 punct pentru observația modului de formare a numerelor mai mari de 100: se formează prin multiplicarea lui 100, prin alăturare, fără o marcă specifică (*q'wed wis = 2 x 100 = 200*), urmată de numerele reprezentând unitățile zecilor (multiplicarea lui 20 prin antepunerea și alipirea numerelor de la 1 la 9 + elementul de coordonare postpus *-ni* + numerele propriu-zise de la 1 la 19);
 - 2 puncte pentru redactare: organizare, claritate, corectitudinea exprimării.
- Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice.
Orice altă explicație diferită de cea propusă în rezolvare este acceptată doar dacă se ajunge la același rezultat (stabilirea corectă a corespondențelor și scrierea corectă a numerelor).

SUBIECTUL 3: KUNIMAIPA REZOLVARE

1. Traducerile în kunimaipa:

Tu ai plecat și ai mâncat. = Sata neni.

Eu am stat și apoi am plecat. = Hehopuho soho.

El a plecat și apoi tu ai mâncat. = Sahana neni.

Eu o să stau și o să plec. = Heta soma

Tu o să stai și apoi eu o să plec. = Hekena soma.

2. Traducerile în română:

Heta seke. = Tu o să stai și o să pleci.

Sahapuho naha = El a plecat și apoi a mâncat.

Hekepuho seke. = Tu o să stai și apoi o să pleci.

Hepanena seke. = El o să stea și apoi tu o să pleci.

3. Reguli:

A. Apar trei tipuri de enunțuri:

a. care conțin *apoi*: două acțiuni cu același subiect, a doua acțiune se desfășoară la un interval de timp după prima acțiune;

- marca este *-puho* care se atașează la forma verbului, după marca de persoană: *-ho*;

Exemplu: so- ho- **puho**
 a pleca- trecut/pers.1 **apoi**

- structura este urmată apoi de celălalt verb:

Exemplu: *no-* ho
 a mânca- trecut/pers.1

b. care conțin *apoi*: două acțiuni cu subiecte diferite, a doua acțiune se desfășoară la un interval de timp după prima acțiune;

- marca este *-na* care se atașează la forma verbului, după marca de persoană:

Exemplu: he-ma-na

a sta- viitor/pers.1-**apoi**

- structura este urmată apoi de celălalt verb, care conține marca de persoană:

Exemplu: se-ke

a pleca-viitor/pers.2

c. care conțin doar elementul de coordonare *și*: cele două acțiuni se desfășoară simultan sau a doua acțiune are loc imediat după prima acțiune;

- acest tipar se marchează prin *-ta* care se atașează direct la forma verbului; marca de persoană lipsește la primul verb, dar se pune la următorul verb:

Exemplu: sa- **ta**

a pleca- **și**

- structura este urmată apoi de celălalt verb, care conține marca de persoană:

Exemplu: no- ho

a mânca- trecut/pers.1

B. Marcarea timpului și a persoanei:

Persoane	Trecut – perfect compus	Viitor
<i>Eu</i>	-ho(-)	-ma(-)
<i>Tu</i>	-ni(-)	-ke(-)
<i>El</i>	-ha(-)	-pane(-)

Observație: în cazul marcării timpului și a persoanei, ar putea apărea următoarea segmentare:

Persoane	Trecut – perfect compus	Viitor
<i>Eu</i>	-oho / -eho	-oma / -ema
<i>Tu</i>	-eni	-eke
<i>El</i>	-aha / -eha	-apane / -epane

Orice altă explicație diferită de cea propusă în rezolvare este acceptată doar dacă se ajunge la același rezultat (traducerea corectă a propozițiilor).

C. Verbele sunt:

so-/sa-/se- = a pleca; no-/ne- = a mânca; he-= a sta;

D. Armonie vocalică:

- se observăm că verbul își schimbă forma în funcție de elementul care se atașează:

so- + -ho = soho

sa- + -ta = sata

se- + -ni/-ke = seni/seke

no- + -ho = noho

na- + -ha = naha

ne- + -ni = neni

BAREM

1. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare traducere corectă în kunimaipa (2 p. x 5 = 10 p.).
2. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare traducere corectă în română (2 p. x 4 = 8 p.).
3. Cele 12 puncte se acordă astfel:
 - 3 puncte pentru regulile de formare a celor trei tipuri de enunțuri;
 - 3 puncte pentru identificarea celor trei mărci : *-puho, -ta, -na*;
 - 3 puncte pentru identificarea mărcilor de timp și persoană (0,50 p. x 6 mărci = 3 p.)
 - 1 punct pentru observația că forma verbului (mai precis vocala din forma verbului) se schimbă în funcție de elementul care se atașează;
 - 2 puncte pentru redactare: organizare, claritate, corectitudinea exprimării.Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice.

Din oficiu: 10 puncte.

Total: 100 de puncte.